

๒๕๖๘

รายงาน

การเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อม
ที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมที่ส่งผล
ทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง
ในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

“บรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้
พฤติกรรมด้านคุณธรรมของคนในสำนักดีขึ้น”

คณะกรรมการขับเคลื่อนองค์กร STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต
ส่งเสริม สนับสนุน คุณธรรมจริยธรรมและความโปร่งใส
ของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มุ่งมั่นในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมเพื่อสร้างสังคมอุดมคุณธรรมตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) และแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) โดยใช้คุณธรรมสร้างสรรค์และพัฒนาให้เกิดความรู้รักสามัคคีเท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยการใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์นวัตกรรม ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดการพัฒนาทั้งมิติบุคคลและระบบ เพื่อสร้างเสริม "คนดีและคนเก่ง" ให้กับองค์กรและสังคมเพื่อประโยชน์สูงสุดของส่วนรวมตามที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและหน่วยงานในสังกัดได้รับการประกาศเกียรติคุณเป็นองค์กรต้นแบบ STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต จากสำนักงาน ป.ป.ช. และองค์กรคุณธรรมต้นแบบจากคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

ในการนี้ คณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จึงได้เห็นชอบแผนบูรณาการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งกำหนดจากองค์ประกอบและภารกิจในการขับเคลื่อนคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและการป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา แนวนโยบายการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ ๒ และแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๗๐) เป็นแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งแผนบูรณาการฯ มีกิจกรรม การเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เป็นส่วนหนึ่งของแผนบูรณาการฯ ดังกล่าวด้วย

คณะทำงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงาน การเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักงานเลขาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนภารกิจด้านคุณธรรม จริยธรรมของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้บรรลุเป้าหมายสู่การรักษามาตรฐานการเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ และก้าวไปสู่องค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่นต่อไป

คณะทำงานขับเคลื่อนองค์กร STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต
ส่งเสริม สนับสนุน คุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใส
ของสำนักงานเลขาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
มิถุนายน ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	๒
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาหรือสภาพปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ	๑
บทที่ ๒ แนวคิดและแผนที่เกี่ยวข้อง	๒
๒.๑ แนวคิด	๒
๒.๑.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน	๒
๒.๑.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติ	๓
๒.๒ แผนที่เกี่ยวข้อง	๓
บทที่ ๓ กระบวนการ	๕
บทที่ ๔ การดำเนินการ	๘
๔.๑ แผนงานจัดโครงการ “BPS เรารักษ์โลก EP ๒”	๘
๔.๒ การสำรวจบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ของสำนักวิชาการ	๒๗
๔.๓ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมจากการเปรียบเทียบการลดขยะและการรีไซเคิลขยะ	๓๑
บทที่ ๕ บทสรุป	๓๕
บรรณานุกรม	๔๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาหรือสภาพปัญหา

คณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้จัดทำแผนบูรณาการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งกำหนดจากองค์ประกอบและภารกิจในการขับเคลื่อนคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและการป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามประมวลจริยธรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐสภา แผนปฏิบัติการตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ฉบับที่ ๒ และแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๗๐) เป็นแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งแผนบูรณาการฯ ดังกล่าวประกอบด้วยนโยบายสำคัญ ๓ ประการ ดังนี้

๑) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและการต่อต้านการทุจริตของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๒) เพื่อร่วมกันผลักดันและขับเคลื่อนไปสู่การเป็นสังคมอุดมคุณธรรมตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และร่วมยกระดับดัชนีการทุจริตของประเทศไทย

โดยแผนบูรณาการฯ ฉบับดังกล่าว กำหนดให้มีกิจกรรม การเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ในการนี้ สำนักวิชาการ โดยคณะทำงานขับเคลื่อนองค์กร STRONG จิตพอเพียงด้านทุจริต ส่งเสริม สนับสนุน คุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสของสำนักวิชาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการปรับปรุงสถานที่ทำงานและสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความสะดวกเอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จึงมีมติเห็นชอบให้จัดโครงการ “BPS เราชรักรัศโลก EP ๒” เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมตามแผนบูรณาการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านคุณธรรมจริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และสอดคล้องกับการส่งเสริมคุณธรรม

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

๑.๒.๑ เพื่อให้เกิดการรับรู้บรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมของสำนักวิชาการเกี่ยวกับปรับปรุงสถานที่ทำงานและสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความสะดวกสอดคล้องกับการดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสอดคล้องคุณธรรม ๕ ประการ คือ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู

๑.๒.๒ เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรมไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของบุคลากรสำนักวิชาการ สอดคล้องกับการดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสอดคล้องคุณธรรม ๕ ประการ คือ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู

บทที่ ๒

แนวคิดและแผนที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิด

๒.๑.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ศิริอนันต์ จูทะเดมีย์ (๒๕๒๙: ๕๓) สภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้ทำงาน ใน องค์กร เป็นสิ่งสะท้อนถึงความรู้สึกของคนที่มิต้องงาน และผู้ร่วมงาน ถ้าทุกคนมีความรู้สึกที่ดีต่องานทุ่มเท กำลังใจ กำลังความคิด และกำลังกาย ทำงานร่วมกันและช่วยกันแก้ไขปัญหาในการทำงาน การทำงานก็จะมี ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามสภาพแวดล้อมในการทำงานอาจจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะ กดดัน และส่งผลให้เกิดความเหนื่อยล้า

กรอกแก้ว อยู่สุข (๒๕๔๓: ๔๗) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการทำงานของผู้มีหน้าที่ในลักษณะต่าง ๆ ส่งผล ต่อพฤติกรรมและเจตคติของผู้ที่ปฏิบัติงาน ซึ่งเกิดจากหลาย ๆ สิ่งประกอบกัน เช่น อารมณ์ อายุ เพศ การศึกษา รวมถึงประสบการณ์ตั้งแต่ทำงาน ซึ่งมีผลให้แต่ละบุคคลรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ต่างกันโดยแต่ละบุคคลจะมีความ เข้าใจต่อสภาพแวดล้อมรอบตัวแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้สึกนั้น ๆ ผ่านภูมิหลังของตนเอง

ศิวพร โปรยานนท์ (๒๕๔๔: ๓๕-๓๖) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในการทำงานว่า หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ภายในองค์กรหรือที่อยู่รอบ ๆ ตัวพนักงานที่สามารถส่งผลต่อพฤติกรรมและความรู้สึกของบุคคล นั้น ๆ โดยที่สภาพแวดล้อมอาจเอื้อต่อการทำงาน หรือรวมทั้งอาจเป็นอุปสรรคต่อการทำงานได้ ซึ่งสามารถแบ่ง ออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) หมายถึงสภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่เอื้อต่อ การทำงาน สถานที่มีแสงสว่างที่เพียงพอ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ปราศจากกลิ่นรบกวน ไม่มีเสียงที่ ก่อให้เกิดความรำคาญ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ระดับอุณหภูมิที่เหมาะสม อุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสมมี คุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการ

๒. สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมในเชิงสัมพันธภาพจากภายใน องค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติ เช่น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพนักงานภายในองค์กรในหน่วยงานย่อย ระหว่างแผนก และมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพนักงานและหัวหน้างาน พนักงานมีการแสดงออกที่ดีต่อบุคคลอื่น ทั้งในเรื่องทาง กาย วาจา และใจ ติดต่อกสื่อสารที่ดีต่อกัน มีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน พนักงานรู้สึกถึงความปลอดภัย ได้รับการยอมรับ มีความสุขที่ได้ทำงานนอกเหนือจากนี้ การได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากองค์กรทั้งในด้าน การทำงาน กิจกรรมทางสังคม การส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานร่วมกับถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์ต่องานให้การช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพในการ ทำงาน

๓. สภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ (Psychological Environment) หมายถึงสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่มีอิทธิพลต่อความคิด เช่น ความมีอิสระในการทำงาน การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับงาน ทำให้พนักงานสามารถนำ ข้อมูลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงในงานให้ดีขึ้น มีความพึงพอใจต่องานที่ทำ มีความเคารพต่อกันและเชื่อใจกัน การมี บรรยากาศประชาธิปไตยใช้เหตุผลในการดำเนินงาน และส่งเสริมบรรยากาศให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

๒.๑.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติ

พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ เป็น ลักษณะการแสดงออกที่เห็นได้ภายนอก (Overt Behavior) และไม่อาจสังเกตได้ซึ่งอยู่ภายใน (Covert Behavior) แต่สามารถวัดได้โดยใช้เครื่องมือพิเศษที่สามารถบอกได้ว่ามีหรือไม่มีพฤติกรรม เช่น ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ความชอบ ความสนใจ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวริ สุวรรณ ๒๕๓๖: ๙๗)

บี.เอฟ.สกินเนอร์ (B.F.Skinner อ้างใน อรทัย ชื่นมนุชย์, ๒๕๒๓: ๗-๘) กล่าวว่าพฤติกรรม ของมนุษย์ เกิดจากการได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมมากระตุ้นให้เกิดและจะควบคุมไว้ พฤติกรรมของมนุษย์สามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นไปในทิศทางหรือแบบแผนใดก็ได้ โดยการเอาความรู้จากหลักของการวางเงื่อนไขให้เกิดการเรียนรู้ที่จะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาดัดแปลงสิ่งแวดล้อม ให้อำนวยความสะดวกแก่มนุษย์ที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา ด้วยเหตุนี้เองที่มนุษย์จะต้องปรับตัว ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมให้ได้จึงจะอยู่รอด ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมย่อมส่งผลให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วย

๒.๒ แผนที่เกี่ยวข้อง

แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ได้กำหนด ความหมายและระดับขององค์กรคุณธรรมไว้ ดังนี้

องค์กรคุณธรรม คือ องค์กรหรือหน่วยงานที่ผู้นำและสมาชิกขององค์กร แสดงเจตนารมณ์และมุ่งมั่น ดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรและเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมสร้างสังคมคุณธรรม โดยมีการบริหารจัดการ องค์กรตามหลักคุณธรรม ธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิก ในองค์กรยึดมั่นคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินกิจและปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมรณรงค์ ส่งเสริมคุณธรรมให้กับ ประชาชน ชุมชนและเครือข่ายขององค์กรคุณธรรมมีสาระสำคัญและแนวทางการดำเนินการ/การพัฒนา ดังนี้

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม/การทำความดี

แนวทางการพัฒนา

๑) การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมหรือการทำความดี ด้วยการขับเคลื่อน ชุมชนคุณธรรม องค์กรคุณธรรม และโครงการคุณธรรม ด้วยการนำคุณธรรม ๕ ประการ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และกตัญญู มาเป็นคุณค่าหลักในการดำเนินชีวิตและพัฒนาชุมชน หน่วยงาน/องค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม สร้างเสริมให้สถาบันครอบครัวอบอุ่น และชุมชน/หน่วยงานเข้มแข็ง

๒) สร้างเสริมผู้นำคุณธรรม/ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และต้นแบบที่ดีทั้งระดับบุคคล และ องค์กรโดยการ ยกย่องผู้นำที่มีจิตสาธารณะและจิตอาสา และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๓) อนุรักษ์พัฒนาและสืบสานมรดกทางศิลปและวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รณรงค์ส่งเสริมความเป็นไทยในระดับท้องถิ่นและชุมชน จัดให้มีพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมของ พื้นที่ ส่งเสริมชุมชนให้เป็นฐานการสร้างวิถีชีวิตพอเพียง ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

๔) ส่งเสริมให้สถาบันศาสนา เป็นศูนย์กลางชุมชนและขับเคลื่อนพลังบวร (บ้าน/วัด/ โบสถ์/มัสยิด/ โรงเรียน) ๑ ชุมชน ๑ สถาบันศาสนา โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชน เป็นองค์กรภาครัฐ ท้องถิ่น ในการเชื่อมประสานพลังบวรในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนำสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๕) ส่งเสริมพื้นที่สังคม/สาธารณะ ทั้งที่เป็นพื้นที่กายภาพ/ออนไลน์ให้คนไทยได้มีกิจกรรมแสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม สร้างจิตสาธารณะและจิตอาสา โดยใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารเพื่อรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๖) พัฒนาสื่อสร้างสรรค์ โดยจัดเวลาและพื้นที่ออกอากาศ สื่อกระแสหลักให้แก่สื่อ สร้างสรรค์ รวมทั้งการส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์และเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำเสนอตัวอย่างของการมีคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตอาสา จิตสาธารณะ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาท สิทธิและหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดีให้กับประชาชน ทั่วไปโดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก

หลักคุณธรรม ๕ ประการ

พอเพียง หมายถึง พอประมาณ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สังคม มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันและใช้ความรู้ อย่างรอบคอบและรอบด้านเพื่อให้สามารถรอดพ้นวิกฤติต่าง ๆ

วินัย หมายถึง เคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามกติกา ระเบียบ จริยธรรมขององค์กรและสังคม รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

สุจริต หมายถึง ซื่อสัตย์ ซื่อตรง ยึดมั่น ยืนหยัดในความถูกต้อง และเป็นธรรม ไม่ยินยอมพร้อม ต่อต้าน การทุจริตทุกรูปแบบ

จิตอาสา หมายถึง เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อสรรพสิ่งทั้งหลาย เพื่อประโยชน์สุขของสังคม

กตัญญู หมายถึง สำนึกรู้คุณและแสดงออกถึงความกตัญญูต่อแผ่นดิน สิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรมและความโปร่งใส ของสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗, ๒๕๖๘)

บทที่ ๓

กระบวนการ

สำนักวิชาการมีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม และรายงานการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลากรสำนักวิชาการไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

การเสริมสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมคุณธรรม

๑) กำหนดแผนงานการเสริมสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมคุณธรรม โดยจัดโครงการ “BPS เรารักษ์โลก EP ๒” ดำเนินกิจกรรมย่อย จำนวน ๙ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ได้แก่

- (๑) กิจกรรม ๕ ส (สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย)
- (๒) กิจกรรมรณรงค์ “พอเพียง วิถี BPS ตามรอยพ่อ (หิ้วปิ่นโต ชีวถ่วงผ้า พกพาแก้ว)
- (๓) กิจกรรม “วน REUSE Bubble กันกระแทก”
- (๔) กิจกรรม “ปฏิทินเก่าเราขอ”
- (๕) กิจกรรม “แยกขยะกำพรว้า”
- (๖) กิจกรรม “WAKE UP WASTE แยก แลก บุญ”
- (๗) กิจกรรม “YOU เทิร์น แยกเพื่อให้”
- (๘) กิจกรรม “CANS CHANGE FOR LIFE”
- (๙) กิจกรรม “BPS ZERO E-WASTE”

โดยการดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านระบบไลน์ของกลุ่มสำนักวิชาการอย่างต่อเนื่อง

๒) ดำเนินการตามแผนงาน

๓) จัดทำแบบและสำรวจ ผ่านระบบ Google Form จำนวน ๑ เรื่อง คือ แบบสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ

แบบสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลทำให้บุคลากร
มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ
ในวันพุธที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา
ผ่านระบบ Google Form

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

๑. เพศ ชาย หญิง
๒. สถานภาพ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ จ้างเหมาบริการ
๓. อายุ ต่ำกว่า ๑ ปี ระหว่าง ๑ - ๕ ปี ระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

ส่วนที่ ๒ แบบสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ

ลำดับ	พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของบุคลากรสำนักวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การจัดโครงการ “BPS เราชักโลก EP ๒” เพื่อสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมของสำนักวิชาการ โดยมีกิจกรรมย่อยดังนี้						
๑	ทำนร่วมกิจกรรม ๕ ส แล้วมีวินัย ในการรับผิดชอบผลกระทบ ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และมีจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจ ช่วยเหลืองานส่วนรวมมากน้อยเพียงใด					
๒	ทำนร่วมกิจกรรม “ปฏิทินเก่าเราขอ” แล้วมีจิตอาสา ในการ เสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวมมากน้อยเพียงใด					
๓	ทำนร่วมกิจกรรม “แยกขยะกำพรว้า” แล้วมีจิตอาสา ในการ เสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด					
๔	ทำนร่วมกิจกรรม “WAKE UP WASTE แยก แลก บุญ” แล้วมี จิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
๕	ทำนร่วมกิจกรรม “YOU เทิร์น แยกเพื่อให้” แล้วมีจิตอาสา ใน การเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อ สิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
๖	ทำนร่วมในกิจกรรม “CANS CHANGE FOR LIFE” แล้วมีจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความ กตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
๗	ทำนร่วมกิจกรรม “BPS ZERO E-WASTE”					

	(โครงการจันทร์รักษ์โลก ICT E-WASTE + โครงการรณรงค์ Going Zero E-WASTE กับศูนย์อาเซียน) แล้วมีจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อ สิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
๘	ท่านร่วมกิจกรรม “วน REUSE Bubble กันกระแทก” แล้วมี จิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
๙	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ “หิ้วปิ่นโต โข้วถุงผ้า พกพา แก้ว” แล้วมีความพอเพียง และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด					

๔) รวบรวมสถิติการเปรียบเทียบที่เห็นรูปธรรม ได้แก่ สถิติการลดขยะ สถิติการคัดแยกขยะ

๕) สรุปผลการสำรวจพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

บทที่ ๔

การดำเนินการ

๔.๑ ดำเนินการแผนงานการเสริมสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมคุณธรรม โครงการ “BPS เรายักษ์โลก EP ๒” โดยดำเนินกิจกรรมย่อย จำนวน ๙ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ได้แก่

(๑) กิจกรรม ๕ ส (สะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย)

การดำเนินงาน

ให้บุคลากรทุกคนในสำนักวิชาการร่วมกันปรับปรุงสถานที่ทำงานของตนเองในทุกวันและร่วมกันทำความสะอาดสภาพแวดล้อมบริเวณส่วนรวม ให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความสะอาด และทำกิจกรรม Big Cleaning Day โดยผู้อำนวยการสำนักวิชาการทำการตรวจประเมินตามแนวทางการดำเนินการ ๕ส ทุกสัปดาห์ เป็นการสร้างความร่วมมือในการปรับปรุงสถานที่ทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความสะอาด และเอื้ออำนวยในการส่งเสริมคุณธรรม

ส่งเสริมคุณธรรม

- เรื่อง วินัย ในการรับผิดชอบผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
- เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจปรับปรุงสถานที่ทำงานทั้งพื้นที่ส่วนตัวและส่วนรวม
- เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

ก่อน

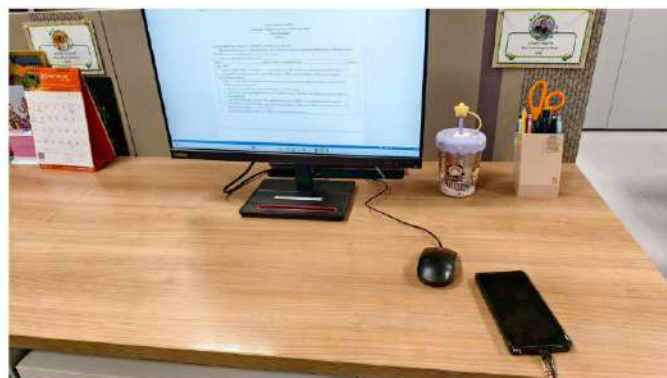
หลัง

5ส ก่อน

5ส หลัง

(๒) กิจกรรมรณรงค์ “พอเพียง วิถี BPS ตามรอยพ่อ (ห้วยปิ่นโต โชว์ถุงผ้า พกพาแก้ว)

การดำเนินงาน

รณรงค์ให้บุคลากร ลดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหาร ลดการใช้ถุงพลาสติก ลดการใช้แก้วกระดาษ หรือแก้วพลาสติก ผ่านโครงการ ห้วยปิ่นโต โชว์ถุงผ้า พกพาแก้ว ช่วยปลูกจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว

ส่งเสริมคุณธรรม

- เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร
- เรื่อง ความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“พอเพียง วิถี BPS ตามรอยพ่อ (หิ้วปิ่นโต โขว์ถุงผ้า พกพาแก้ว)”

(๓) กิจกรรม “วน REUSE Bubble กันกระแทก”

การดำเนินงาน

จัดให้มีจุดคัดแยกขยะรีไซเคิล และส่งมอบของกันกระแทกพลาสติกที่ใช้แล้วแต่ยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ให้แก่ ไปรษณีย์รัฐสภา เพื่อนำกลับมารีไซเคิล หมุนเวียนกลับมาสร้างประโยชน์ได้อีกครั้ง และเพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จำนวน ๑ ครั้ง ได้แก่

- วันพุธที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๑๐ กิโลกรัม

ส่งเสริมคุณธรรม

- เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม
- เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

“วน REUSE Bubble กันกระแทก”

(๔) กิจกรรม “ปฏิทินเก่าเราขอ”

การดำเนินงาน

ขอรับบริจาคปฏิทินเก่าของบุคลากรสำนักวิชาการแล้วนำไปมอบให้มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ณ ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางสายตา เป็นการลดปริมาณขยะ และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว จำนวน ๑ ครั้ง ได้แก่

- วันอังคารที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

ส่งเสริมคุณธรรม

- เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม
- เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

“ปฐิทินเกำเราขอ”

(๕) กิจกรรม “แยกขยะกำพรวด”

การดำเนินงาน

จัดให้มีจุดคัดแยกขยะกำพรวดในสำนักวิชาการ (ขยะที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ ขายเป็นก็ไม่เกิดมูลค่า) แล้วส่งมอบขยะกำพรวดให้ผู้แทนสำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เพื่อนำขยะกำพรวดไปดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่ถูกต้อง โดยดำเนินการทุกเดือน เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว จำนวน ๖ ครั้ง รวมจำนวน ๒๔.๒ กิโลกรัม ได้แก่

- วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๕.๓ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ จำนวน ๓.๐ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๖.๔ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘ จำนวน ๓.๙ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จำนวน ๒.๕ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๘ จำนวน ๓.๑ กิโลกรัม

ส่งเสริมคุณธรรม

- เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม
- เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

“แยกขยะกำพร้า”

(๖) กิจกรรม “WAKE UP WASTE แยก แลก บุญ”

การดำเนินงาน

จัดให้มีจุดคัดแยกขยะ แล้วนำขยะรีไซเคิล (ขวดพลาสติกใส, ขวดน้ำดื่มสีฟ้า, กล่องข้าวขาวขุ่น, กล่องข้าวสีทึบ, กระดาษสี, กระดาษลัง, แก้วแยกสี, ฝาขวดพลาสติก, อะลูมิเนียมกระป๋อง และลูกแม็กซ์เย็บกระดาษ) จำหน่ายให้แก่ โครงการ Wake Up Waste ซึ่งเป็นสตาร์ทอัพของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ด้านการจัดเก็บขยะเพื่อรีไซเคิลที่จะช่วยลดปัญหาขยะ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพิ่มการหมุนเวียนทรัพยากร อีกทั้งนำเงินที่ได้รับจากการจำหน่าย ร่วมสมทบทุนกิจกรรมทำบุญใส่บาตรและกิจกรรมทางศาสนาของสำนักวิชาการ เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว จำนวน ๘ ครั้ง รวมจำนวน ๒๔๕.๖๐ กิโลกรัม ได้แก่

- วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๖๓.๒๐ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑๕.๘๐ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๓๐ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘ จำนวน ๓๙.๖๐ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จำนวน ๒๕.๘ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๒๓.๓๐ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๘ จำนวน ๑๗.๗ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๓๐.๒๐ กิโลกรัม

ส่งเสริมคุณธรรมและมิติด้านจริยธรรมทางศาสนา

- เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม
- เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร
- เรื่อง มิติด้านจริยธรรมทางศาสนา ในการเป็นส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนา
- เรื่อง พอเพียง

“WAKE UP WASTE แยก แลก บุญ”

(๗) กิจกรรม “YOU เทิร์น แยกเพื่อให้”

การดำเนินงาน

จัดให้มีจุดคัดแยกขยะรีไซเคิล (ขวด/กล่อง/แก้ว/ถุงที่เป็นพลาสติก) และส่งต่อให้แก่ บริษัทพีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) เพื่อนำพลาสติกกลับมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์รีไซเคิลและอัพไซเคิล ที่ใช้ได้ใหม่อีกครั้ง เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว จำนวน ๖ ครั้ง รวมจำนวน ๑๙.๖ กิโลกรัม ได้แก่

- วันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ จำนวน ๔.๕ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๓.๕ กิโลกรัม
- วันพุธที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๘ จำนวน ๐.๕ กิโลกรัม
- วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จำนวน ๑.๕ กิโลกรัม
- วันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๓.๖ กิโลกรัม
- วันศุกร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๖ กิโลกรัม

ส่งเสริมคุณธรรมและมิติหลักธรรมทางศาสนา

- เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม
- เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร
- เรื่อง มิติหลักธรรมทางศาสนา ในการเป็นส่วนร่วมแบ่งปันการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน

“YOU เกิร์น แยกเพื่อใช้”

(๘) กิจกรรม “CANS CHANGE FOR LIFE”

การดำเนินงาน

จัดให้มีจุดคัดแยกขยะรีไซเคิล และนำขวดกระป๋องไปบริจาคในเครื่องเก็บกระป๋อง (Can Crusher) เปลี่ยนขยะเป็นบุญ เพื่อมูลนิธิฯ เติมน้ำ โดยช่วยลดปัญหาขยะ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพิ่มการหมุนเวียนทรัพยากร เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว จำนวน ๑ ครั้ง ได้แก่

- วันพฤหัสบดีที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๘

ส่งเสริมคุณธรรม

- เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม
- เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

“CANS CHANGE FOR LIFE”

(๙) กิจกรรม “BPS ZERO E-WASTE”

การดำเนินงาน

รณรงค์ให้บุคลากรจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี โดยทิ้งในจุดที่รับขยะอิเล็กทรอนิกส์ โดยรวบรวมไปทิ้งจตุรรับขยะอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๑ ครั้ง ได้แก่

- เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

ส่งเสริมคุณธรรม

- เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม
- เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

“BPS ZERO E-WASTE”

๔.๒ การสำรวจบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมของสำนักวิชาการ

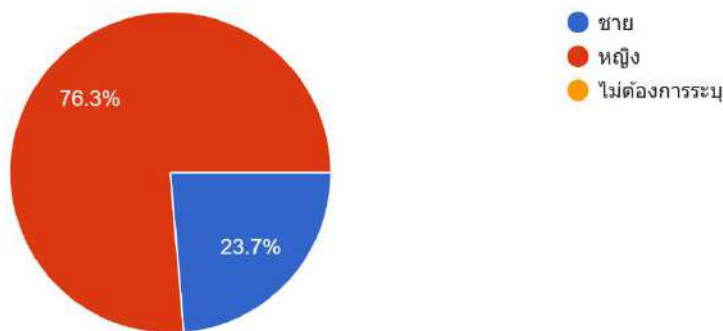
เมื่อดำเนินการตามแผนงานการเสริมสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมคุณธรรม โดยการจัดโครงการ “BPS เรายักษ์โลก EP ๒” โดยดำเนินกิจกรรมย่อย จำนวน ๙ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ให้เหมาะสมกับการส่งเสริมคุณธรรมแล้ว ได้ทำการสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ ผ่านระบบ Google Form เมื่อวันพุธที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา สรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	๙	๒๓.๗
หญิง	๒๙	๗๖.๓
รวม	๓๘	๑๐๐

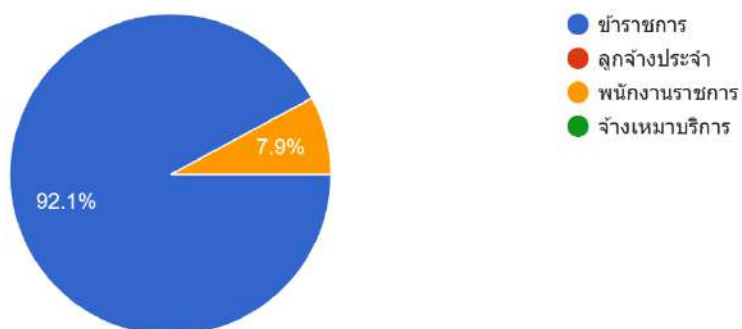
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เพศ
คำตอบ 38 ข้อ

ตารางที่ ๒ สถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ข้าราชการ	๓๔	๘๙.๕
๒. ลูกจ้างประจำ	๐	๐
๓. พนักงานราชการ	๔	๑๐.๕
๔. จ้างเหมาบริการ	๐	๐
รวม	๓๘	๑๐๐

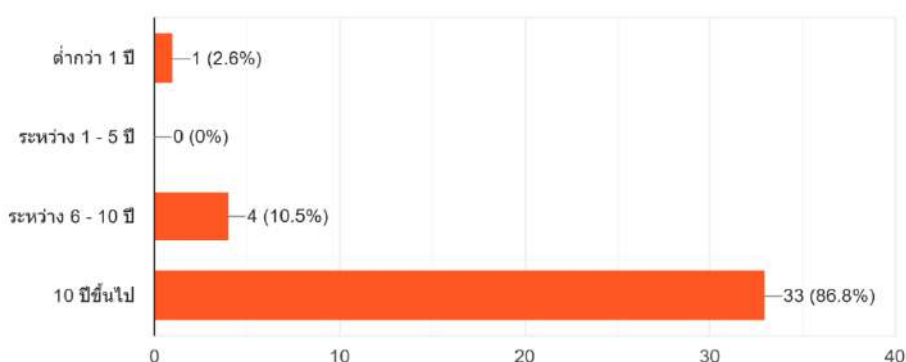
สถานภาพ
คำตอบ 38 ข้อ

ตารางที่ ๓ อายุราชการ

อายุราชการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ต่ำกว่า ๑ ปี	๑	๒.๖
๒. ระหว่าง ๑ - ๕ ปี	๐	๐
๓. ระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี	๔	๑๐.๕
๔. อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป	๓๓	๘๖.๘
รวม	๓๘	๑๐๐

อายุราชการ
คำตอบ 38 ข้อ

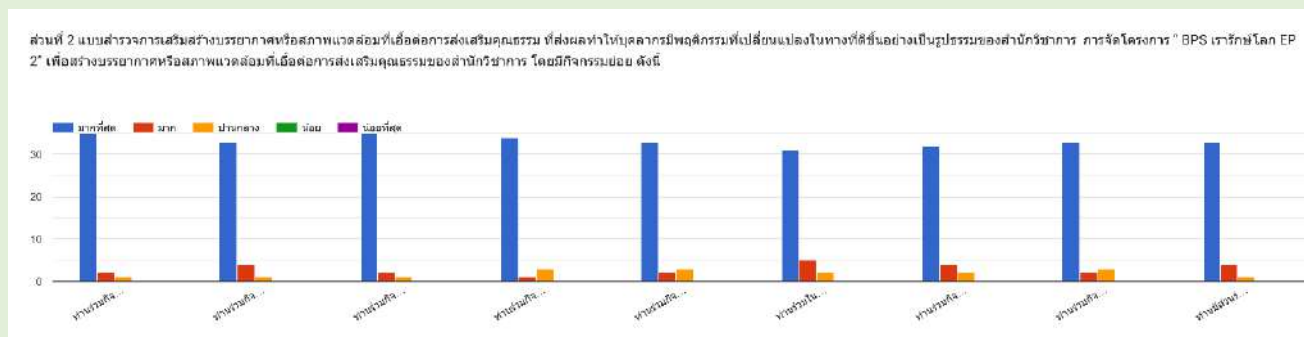
จากตารางที่ ๑ - ๓ บุคลากรสำนักงานวิชาการ เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๓๒ และเป็นเพศชาย จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖๘ มีสถานภาพข้าราชการ จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๑ และเป็นพนักงานราชการ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕ ส่วนใหญ่มีอายุงาน ๑๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘ รองลงมา ระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕ และ ต่ำกว่า ๑ ปี จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖

ส่วนที่ ๒ แบบสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม
ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ

ตารางที่ ๔ แบบสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม
ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ

ลำดับ	พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงของบุคลากรสำนักวิชาการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การจัดโครงการ “BPS เรารักษ์โลก EP ๒” เพื่อสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมของสำนักวิชาการ โดยมีกิจกรรมย่อย ดังนี้						
๑	ทำนร่วมกิจกรรม ๕ ส แล้วมีวินัย ในการรับผิดชอบผลกระทบ ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และมีจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจ ช่วยเหลืองานส่วนรวมมากน้อยเพียงใด	๓๕	๒	๑	๐	๐๐
๒	ทำนร่วมกิจกรรม “ปฏิทินเก่าเราขอ” แล้วมีจิตอาสา ในการ เสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวมมากน้อยเพียงใด	๓๓	๔	๑	๐	๐
๓	ทำนร่วมกิจกรรม “แยกขยะกำพร้าว” แล้วมีจิตอาสา ในการ เสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม มากน้อยเพียงใด	๓๕	๒	๑	๐	๐
๔	ทำนร่วมกิจกรรม “WAKE UP WASTE แยก แลก บุญ” แล้วมี จิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	๓๕	๑	๒	๐	๐
๕	ทำนร่วมกิจกรรม “YOU เทิร์น แยกเพื่อให้” แล้วมีจิตอาสา ใน การเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อ สิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	๓๓	๒	๓	๐	๐
๖	ทำนร่วมในกิจกรรม “CANS CHANGE FOR LIFE” แล้วมีจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความ กตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	๓๑	๕	๒	๐	๐
๗	ทำนร่วมกิจกรรม “BPS ZERO E-WASTE” (โครงการจันทร์ารักษ์โลก ICT E-WASTE + โครงการรณรงค์ Going Zero E-WASTE กับศูนย์อาเซียน) แล้วมีจิตอาสา ใน การเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อ สิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	๓๒	๔	๒	๐	๐
๘	ทำนร่วมกิจกรรม “วน REUSE Bubble กันกระแตก” แล้วมี จิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	๓๓	๒	๓	๐	๐

๙	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ “หิ้วปิ่นโต โขวถุงผ้า พกพาแก้ว” แล้วมีความพอเพียง และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	๓๓	๔	๑	๐	๐
---	--	----	---	---	---	---

หลังจากทำการสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ ผ่านระบบ Google Form เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา สรุปผลได้ดังนี้

(๑) จากการเข้าร่วมกิจกรรม ๕ ส ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงด้านวินัย ในการรับผิดชอบผลกระทบต่องานและสิ่งแวดล้อม และมีจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจ ช่วยเหลืองานส่วนรวม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๑ มาก ร้อยละ ๕.๓ ปานกลาง ร้อยละ ๒.๖

(๒) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “ปฏิทินเก่าเราขอ” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๖.๘ มาก ร้อยละ ๑๐.๖ ปานกลาง ร้อยละ ๒.๖

(๓) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “แยกขยะกำพรว้า” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๑ มาก ร้อยละ ๕.๓ ปานกลาง ร้อยละ ๒.๖

(๔) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “WAKE UP WASTE แยก แลก บุญ” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนัก วิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๑ มาก ร้อยละ ๒.๖ ปานกลาง ร้อยละ ๕.๓

(๕) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “YOU เทิร์น แยกเพื่อให้” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการ มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๖.๘ มาก ร้อยละ ๕.๓ ปานกลาง ร้อยละ ๗.๙

(๖) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “CANS CHANGE FOR LIFE” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการ มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๑.๕ มาก ร้อยละ ๑๓.๒ ปานกลาง ร้อยละ ๕.๓

(๗) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “BPS ZERO E-WASTE” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการ มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๔.๑ มาก ร้อยละ ๑๐.๖ ปานกลาง ร้อยละ ๕.๓

(๘) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “วน REUSE Bubble กันกระแทก” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๖.๘ มาก ร้อยละ ๕.๓ ปานกลาง ร้อยละ ๗.๙

(๙) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “หิ้วปิ่นโต โขว์ถุงผ้า พกพาแก้ว” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงด้านความพอเพียง และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๖.๘ มาก ร้อยละ ๑๐.๖ ปานกลาง ร้อยละ ๒.๖

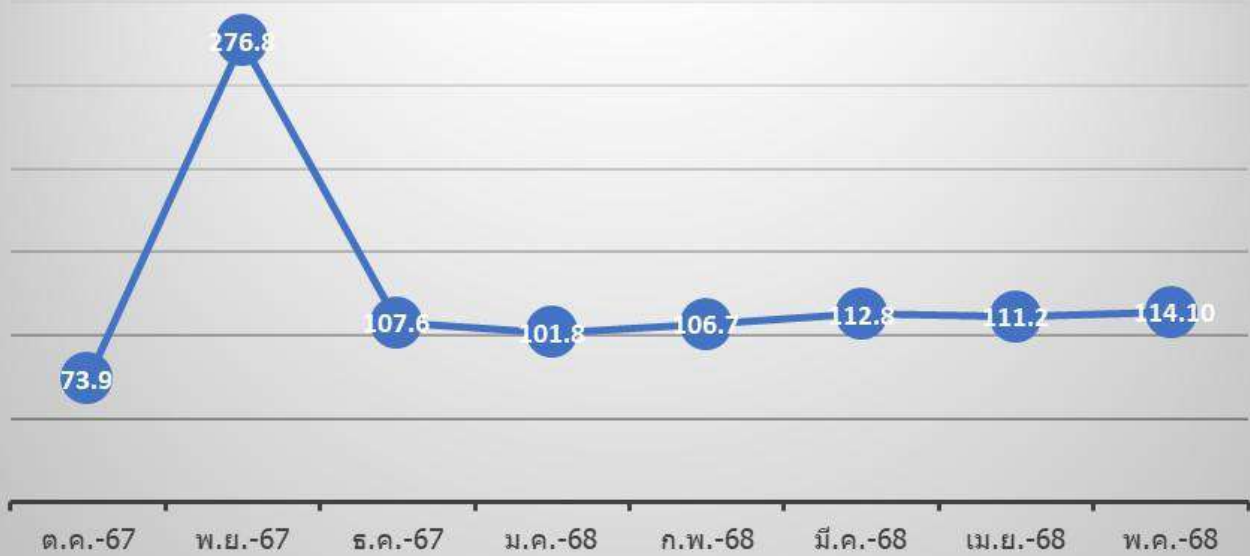
๔.๓ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมจากการเปรียบเทียบการลดขยะและการรีไซเคิลขยะ

การจัดโครงการ “BPS เรารักษ์โลก EP ๒” กิจกรรมย่อย จำนวน ๙ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรของสำนักวิชาการในการส่งเสริมคุณธรรมดีขึ้น โดยเห็นได้จากสถิติการเปรียบเทียบ การลดขยะและการรีไซเคิลขยะ สำนักวิชาการลดลง ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๗ - พฤษภาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๘ เดือนสรุปได้ดังนี้

๔.๓.๑ เปรียบเทียบปริมาณการลดขยะและการรีไซเคิลขยะของสำนักวิชาการ กรณีเปรียบเทียบเดือนต่อเดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๗ - พฤษภาคม ๒๕๖๘ มีดังนี้

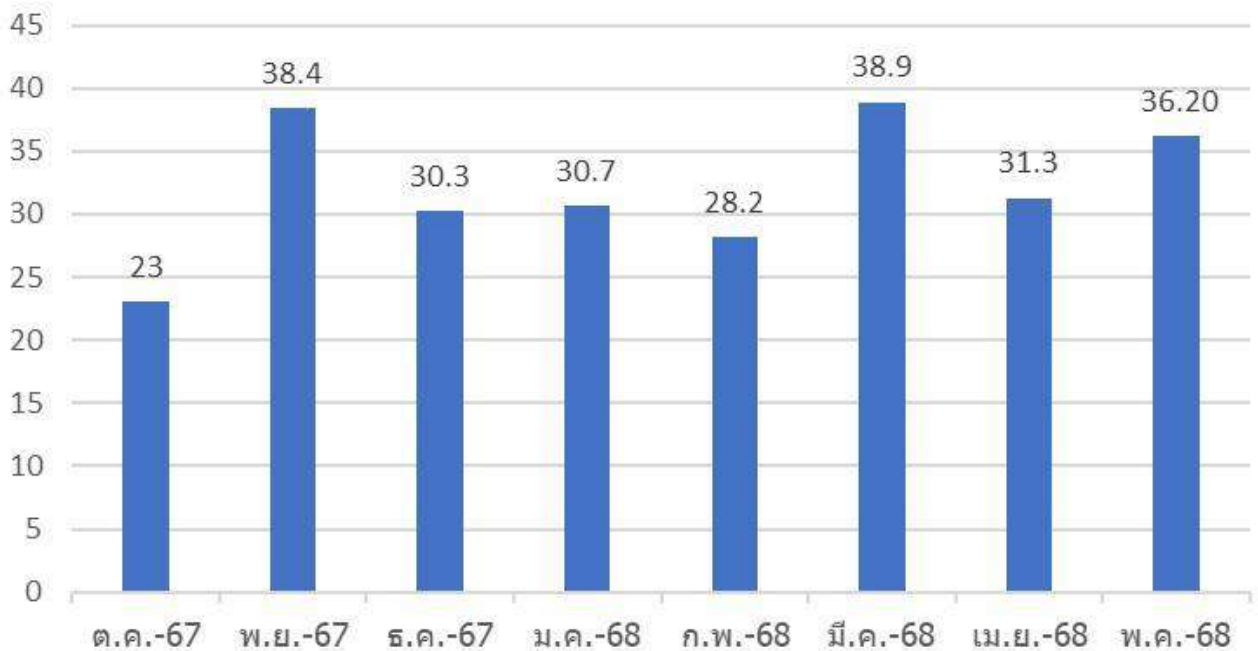
รายการขยะ	ปริมาณ (กิโลกรัม)								
	ต.ค. ๖๗	พ.ย. ๖๗	ธ.ค. ๖๗	ม.ค. ๖๘	ก.พ. ๖๘	มี.ค. ๖๘	เม.ย. ๖๘	พ.ค. ๖๘	รวม
๑. ขยะทั่วไป	๒๓	๓๘.๔	๓๐.๓	๓๐.๗	๒๘.๒	๓๘.๙	๓๑.๓	๓๖.๒	๒๕๗.๐๐
๒. ขยะรีไซเคิล	๒๕.๙	๒๐๓	๔๘.๕	๔๓.๕	๔๘.๒	๔๒.๗	๕๐.๙	๕๕.๗	๕๑๘.๔๐
๓. ขยะเศษอาหาร	๒๒	๒๙	๒๔.๙	๒๔.๙	๒๕.๑	๒๘.๑	๒๓.๕	๑๙.๗	๑๙๗.๒๐
๔. ขยะกำพร้าว	๓	๖.๔	๓.๙	๒.๕	๕.๒	๓.๑	๕.๕	๒.๕	๓๒.๑๐
๕. ขยะติดเชื้อ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ขยะอันตราย	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ขยะ E - waste	๐	๐	๐	๐.๒	๐	๐	๐	๐	๐.๒
รวม	๗๓.๙	๒๗๖.๘	๑๐๗.๖	๑๐๑.๘	๑๐๖.๗	๑๑๒.๘	๑๑๑.๒	๑๑๔.๑	๑๐๐๔.๑

รวมขยะทุกประเภท

๔.๓.๒ เปรียบเทียบปริมาณขยะทั่วไป ของสำนักวิชาการ กรณีเปรียบเทียบเดือนต่อเดือน ตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๖๗ - พฤษภาคม ๒๕๖๘ มีดังนี้

1. ขยะทั่วไป

๔.๓.๓ เปรียบเทียบปริมาณขยะรีไซเคิล ของสำนักวิชาการ กรณีเปรียบเทียบเดือนต่อเดือน ตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๖๗ - พฤษภาคม ๒๕๖๘ มีดังนี้

๔.๓.๔ เปรียบเทียบปริมาณขยะเศษอาหาร ของสำนักวิชาการ กรณีเปรียบเทียบเดือนต่อเดือน ตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๖๗ - พฤษภาคม ๒๕๖๘ มีดังนี้

๔.๓.๕ เปรียบเทียบปริมาณขยะกำพร้าว ของสำนักวิชาการ กรณีเปรียบเทียบเดือนต่อเดือน ตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๖๗ - พฤษภาคม ๒๕๖๘ มีดังนี้

จากการกำหนดแผนงานและการดำเนินโครงการ “BPS เรารักษ์โลก EP ๒” โดยดำเนินกิจกรรมย่อยจำนวน ๙ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมายของสำนักวิชาการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้แก่ BPS ยึดหลักคุณธรรม ๕ ประการ “ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า รักษาวินัย ไร้ทุจริต มีจิตอาสา คนวิชาการกตัญญู” (BPS คือ Bureau of Parliamentary Studies = สำนักวิชาการ) พบว่า พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรเป็นไปในทางที่ดีขึ้น การลดขยะทั่วไปขยะรีไซเคิล ขยะเศษอาหาร ขยะกำพร้าว ที่ส่งผลต่อการเกิดก๊าซเรือนกระจกลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรม เรื่อง วินัย ในการรับผิดชอบผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจปรับปรุงสถานที่ทำงานทั้งพื้นที่ส่วนตัวและส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร เรื่อง ความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง มิติหลักธรรมทางศาสนา ในการเป็นส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนา เรื่อง พอเพียง เห็นได้จากสถิติการลดลงของขยะและการรีไซเคิลลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดทำโครงการ Big cleaning day ทำให้มีปริมาณขยะรีไซเคิลเพิ่มมากขึ้น และมีการรีไซเคิลขยะเศษอาหาร เพื่อเป็นอาหารสัตว์ อีกทางหนึ่ง

บทที่ ๕

บทสรุป

สำนักวิชาการ โดยคณะทำงานขับเคลื่อนองค์กร STRONG จัดพอเพียงด้านทุจริต ส่งเสริม สนับสนุน คุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสของสำนักวิชาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีมติเห็นชอบให้จัด โครงการ “BPS เรารักษ์โลก EP ๒” เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมเกี่ยวกับปรับปรุง สถานที่ทำงานและสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความสะอาด สอดคล้องกับการ ดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และ สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านคุณธรรมไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของบุคลากรสำนักวิชาการ สอดคล้องกับการดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา และสอดคล้องคุณธรรม ๕ ประการ คือ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู

แนวคิดที่นำมาปรับใช้ คือ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงานและพฤติกรรมและทัศนคติ รวมถึงการนำแผนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ตามหลักคุณธรรม ๕ ประการ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู มาตรฐานทางจริยธรรมของ ข้าราชการรัฐสภา ค่านิยมร่วมของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา วัฒนธรรมองค์กร มีกระบวนการ/ขั้นตอน คือ

๑) กำหนดแผนงานการเสริมสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมคุณธรรม โครงการ “BPS เรารักษ์โลก EP ๒” โดยดำเนินกิจกรรมย่อย จำนวน ๙ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริม คุณธรรม ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๗ - พฤษภาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๘ เดือน โดยดำเนินการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผ่านระบบไลน์ของกลุ่มสำนักวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

(๑.๑) กิจกรรม ๕ ส เป็นการให้บุคลากรทุกคนในสำนักวิชาการร่วมกันปรับปรุงสถานที่ทำงานของ ตนเองในทุกวันและร่วมกันทำความสะอาดสภาพแวดล้อมบริเวณส่วนรวม ให้มีความสะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย เกิดความสะอาด และทำกิจกรรม Big Cleaning Day โดยผู้อำนวยการสำนักวิชาการทำการตรวจ ประเมินตามแนวทางการดำเนินการ ๕ส ทุกสัปดาห์ เป็นการสร้างความร่วมมือในการปรับปรุงสถานที่ทำงานและ สภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความสะอาด และเอื้ออำนวยในการ ส่งเสริมคุณธรรม เพื่อ**ส่งเสริมคุณธรรม** เรื่อง วินัย ในการรับผิดชอบผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจปรับปรุงสถานที่ทำงานทั้งพื้นที่ส่วนตัวและส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการ แสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

(๑.๒) กิจกรรมรณรงค์ “พอเพียง วิถี BPS ตามรอยพ่อ (ใช้กระดาษ Reuse หิ้วปิ่นโต โขว์ถุงผ้า พกพาแก้ว) เป็นกิจกรรมรณรงค์ให้บุคลากรใช้กระดาษ Reuse ลดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหาร ลดการใช้ถุงพลาสติก ลดการ ใช้แก้วกระดาษหรือแก้วพลาสติก ผ่านโครงการ หิ้วปิ่นโต โขว์ถุงผ้า พกพาแก้ว ช่วยปลูกจิตสำนึกในการรักษา สิ่งแวดล้อม เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว เพื่อ**ส่งเสริม คุณธรรม** เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร เรื่อง ความพอเพียงตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(๑.๓) กิจกรรม “วน REUSE Bubble กันกระแทก” เป็นการจัดให้มีจุดคัดแยกขยะรีไซเคิล และส่ง มอบของกันกระแทกพลาสติกที่ใช้แล้วแต่ยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ให้แก่ ไปรษณีย์รัฐสภา เพื่อนำกลับมารีไซเคิล หมุนเวียนกลับมาสร้างประโยชน์ได้อีกครั้ง และเพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็น

สำนักงานสีเขียว ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรม เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

(๑.๔) กิจกรรม “ปฏิทินเก่าเราขอ” เป็นการขอรับบริจาคปฏิทินเก่าของบุคลากรสำนักวิชาการแล้วนำไปมอบให้มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ณ ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ของผู้พิการทางสายตา เป็นการลดปริมาณขยะและการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว เพื่อส่งเสริมคุณธรรม เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

(๑.๕) กิจกรรม “แยกขยะกำพรว้า” เป็นการจัดให้มีจุดคัดแยกขยะกำพรว้าในสำนักวิชาการ (ขยะที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ ขยายต่อก็ไม่เกิดมูลค่า) แล้วส่งมอบขยะกำพรว้าให้ผู้แทนสำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เพื่อนำขยะกำพรว้าไปดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่ถูกต้อง โดยดำเนินการทุกเดือน เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว จำนวน ๖ ครั้ง เพื่อส่งเสริมคุณธรรม เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

(๑.๖) กิจกรรม “WAKE UP WASTE แยก แลก บุญ” เป็นการจัดให้มีจุดคัดแยกขยะ แล้วนำขยะรีไซเคิล (ขวดพลาสติกใส, ขวดน้ำดื่มสีฟ้า, กล่องข้าวขาวปุ่น, กล่องข้าวสีทึบ, กระดาษสี, กระดาษลัง, แก้วแยกสี, ฝาขวดพลาสติก, อะลูมิเนียมกระป๋อง และลูกแม็กซีเย็บกระดาษ) จำหน่ายให้แก่ โครงการ Wake Up Waste ซึ่งเป็นสตาร์ทอัพของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ด้านการจัดเก็บขยะเพื่อรีไซเคิลที่จะช่วยลดปัญหาขยะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพิ่มการหมุนเวียนทรัพยากร อีกทั้งนำเงินที่ได้รับจากการจำหน่าย ร่วมสมทบทุนกิจกรรมทำบุญใส่บาตรและกิจกรรมทางศาสนาของสำนักวิชาการ เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว จำนวน ๘ ครั้ง รวมจำนวน ๒๔๕.๖๐ กิโลกรัม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมและมิติหลักธรรมทางศาสนา เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร เรื่อง มิติหลักธรรมทางศาสนา ในการเป็นส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนา เรื่อง พอเพียง

(๑.๗) กิจกรรม “YOU เทิร์น แยกเพื่อให้” เป็นการจัดให้มีจุดคัดแยกขยะรีไซเคิล (ขวด/กล่อง/แก้ว/ถุงที่เป็นพลาสติก) และส่งต่อให้แก่ บริษัทพีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) เพื่อนำพลาสติกกลับมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์รีไซเคิลและอ็อปไซเคิลที่ใช้ได้ใหม่อีกครั้ง เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว จำนวน ๖ ครั้ง รวมจำนวน ๑๙.๖ กิโลกรัม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมและมิติหลักธรรมทางศาสนา เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร เรื่อง มิติหลักธรรมทางศาสนา ในการเป็นส่วนร่วมแบ่งปันการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน

(๑.๘) กิจกรรม “CANS CHANGE FOR LIFE” เป็นการจัดให้มีจุดคัดแยกขยะรีไซเคิล และนำขวดกระป๋องไปบริจาคในเครื่องเก็บกระป๋อง (Can Crusher) เปลี่ยนขยะเป็นบุญ เพื่อมูลนิธิขาเทียม โดยช่วยลดปัญหาขยะ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพิ่มการหมุนเวียนทรัพยากร เพื่อขับเคลื่อนสำนักวิชาการและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นสำนักงานสีเขียว เพื่อส่งเสริมคุณธรรม เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

(๑.๙) กิจกรรม “BPS ZERO E-WASTE” เป็นการรณรงค์ให้บุคลากรจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี โดยทิ้งในจุดที่รับขยะอิเล็กทรอนิกส์ โดยรวบรวมไปทิ้งจุดรับขยะอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจช่วยเหลือสังคม เพื่อส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม และองค์กร

๒) จัดทำแบบและสำรวจ ผ่านระบบ Google Form จำนวน ๑ เรื่อง คือ แบบสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ สรุปผลได้ ดังนี้

(๒.๑) จากการเข้าร่วมกิจกรรม ๕ ส ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านวินัย ในการรับผิดชอบผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และมีจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจช่วยเหลืองานส่วนรวม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๑ มาก ร้อยละ ๕.๓ ปานกลาง ร้อยละ ๒.๖

(๒.๒) จากการเข้าร่วมกิจกรรม“ปฏิทินเก่าเราขอ” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๖.๘ มาก ร้อยละ ๑๐.๖ ปานกลาง ร้อยละ ๒.๖

(๒.๓) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “แยกขยะกำพร้าว” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็นมากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๑ มาก ร้อยละ ๕.๓ ปานกลาง ร้อยละ ๒.๖

(๒.๔) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “WAKE UP WASTE แยก แลก บุญ” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๑ มาก ร้อยละ ๒.๖ ปานกลาง ร้อยละ ๕.๓

(๒.๕) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “YOU เทิร์น แยกเพื่อให้” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมแยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๖.๘ มาก ร้อยละ ๕.๓ ปานกลาง ร้อยละ ๗.๙

(๒.๖) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “CANS CHANGE FOR LIFE” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมแยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๑.๕ มาก ร้อยละ ๑๓.๒ ปานกลาง ร้อยละ ๕.๓

(๒.๗) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “BPS ZERO E-WASTE” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อมแยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๔.๑ มาก ร้อยละ ๑๐.๖ ปานกลาง ร้อยละ ๕.๓

(๒.๘) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “วน REUSE Bubble กันกระแทก” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านจิตอาสา ในการเสียสละมีน้ำใจเพื่อส่วนรวม และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๖.๘ มาก ร้อยละ ๕.๓ ปานกลาง ร้อยละ ๗.๙

(๒.๙) จากการเข้าร่วมกิจกรรม “หิ้วปิ่นโต โข้วถุงผ้า พกพาแก้ว” ร้อยละ ๑๐๐ ทำให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านความพอเพียง และมีความกตัญญู ต่อสิ่งแวดล้อม แยกเป็น มากที่สุด ร้อยละ ๘๖.๘ มาก ร้อยละ ๑๐.๖ ปานกลาง ร้อยละ ๒.๖

๓) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมจากการเปรียบเทียบการลดขยะและการรีไซเคิลขยะ

การจัดโครงการ “BPS เราชักษ์โลก EP ๒” กิจกรรมย่อย จำนวน ๙ กิจกรรม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรของสำนักวิชาการในการส่งเสริมคุณธรรมดีขึ้น โดยเห็นได้จากสถิติการเปรียบเทียบการลดขยะและการรีไซเคิลขยะ สำนักวิชาการลดลง ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๗ – พฤษภาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๘ เดือนสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรเป็นไปในทางที่ดีขึ้น การลดขยะทั่วไปขยะรีไซเคิล ขยะเศษอาหาร ขยะกำพร้าว ที่ส่งผลต่อการเกิดก๊าซเรือนกระจกลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณธรรมเรื่อง วินัย ในการรับผิดชอบผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เรื่อง จิตอาสา ในการเสียสละ มีน้ำใจปรับปรุงสถานที่ทำงานทั้งพื้นที่ส่วนตัวและส่วนรวม เรื่อง กตัญญู ในการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อมและองค์กร เรื่อง ความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง มติหลักธรรมทางศาสนา ในการเป็นส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนา เรื่อง พอเพียง เห็นได้จากสถิติการลดลงของขยะและการรีไซเคิลลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดทำโครงการ Big cleaning day ทำให้มีปริมาณขยะรีไซเคิลเพิ่มมากขึ้น และมีการรีไซเคิลขยะเศษอาหารเพื่อเป็นอาหารสัตว์ อีกทางหนึ่ง

๔) สรุปผลการสำรวจพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

จากการกำหนดแผนงานการเสริมสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมคุณธรรม จัดโครงการ “BPS เราชักษ์โลก EP ๒” โดยดำเนินกิจกรรมย่อย จำนวน ๙ กิจกรรม (๑) กิจกรรม ๕ ส (สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย) (๒) กิจกรรมรณรงค์ “พอเพียง วิถี BPS ตามรอยพ่อ (ใช้กระดาษ Reuse ทิวปิ่นโต ไขว่ถุงผ้า พกพาแก้ว) (๓) กิจกรรม “วน REUSE Bubble กันกระแทก” (๔) กิจกรรม “ปฏิทินเก่าเราขอ” (๕) กิจกรรม “แยกขยะกำพร้าว” (๖) กิจกรรม “WAKE UP WASTE แยก แลก บุญ” (๗) กิจกรรม “YOU เวิร์นแยกเพื่อให้” (๘) กิจกรรม “CANS CHANGE FOR LIFE” (๙) กิจกรรม “BPS ZERO E-WASTE” เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จัดทำแบบและสำรวจผ่านระบบ Google Form จำนวน ๑ เรื่อง คือ แบบสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ พบว่า บุคลากรร้อยละ ๑๐๐ มีพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับคุณธรรมดีขึ้น ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบกับจากสถิติการลดขยะทั่วไปลดลง อย่างต่อเนื่อง และการรีไซเคิลขยะ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อม มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีการรีไซเคิลขยะเศษอาหาร เพื่อเป็นอาหารสัตว์อีกทางหนึ่ง จากการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม และการสร้างบรรยากาศ สร้างจิตสำนึกตระหนักรู้เพื่อส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมของสำนักวิชาการผ่านโครงการ “BPS เราชักษ์โลก EP ๒” ส่งผลให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงด้านคุณธรรมไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส และป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสอดคล้องคุณธรรม ๕ ประการ คือ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา กตัญญู

สรุป

สำนักวิชาการมีการเสริมสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมคุณธรรม โดยจัดโครงการ “BPS เรารักษ์โลก EP ๒” โดยดำเนินกิจกรรมย่อย จำนวน ๙ กิจกรรม และได้มีการสำรวจ ผ่านระบบ Google Form จำนวน ๑ เรื่อง คือ แบบสำรวจการเสริมสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม ที่ส่งผลทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมของสำนักวิชาการ พบว่า บุคลากรร้อยละ ๑๐๐ มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับคุณธรรมดีขึ้น ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่งผลให้บุคลากรสำนักวิชาการมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้านคุณธรรมไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับการดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสอดคล้องคุณธรรม ๕ ประการ คือ พอเพียง วินัยสุจริต จิตอาสา กตัญญู นำไปสู่การพัฒนา เหมาะสมกับบริบทของสำนักวิชาการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป อันจะเป็นการรักษามาตรฐานองค์กรคุณธรรมต้นแบบ และก้าวไปสู่องค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กรอกแก้ว อยู่สุข. (๒๕๔๓). **พฤติกรรมองค์การ**. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.
- คณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรมและความโปร่งใส ของสำนักงาน
เลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗. (๒๕๖๗). **แผนบูรณาการส่งเสริม สนับสนุน การ
ดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการ
วุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ประภาเพ็ญ สวรรณ และ สวิง สุวรรณ. (๒๕๓๖). **พฤติกรรมศาสตร์และพฤติกรรมทางสุขภาพการศึกษา**.
กรุงเทพฯ: เจาพระยาการพิมพ์.
- ศิวพร ไพรยานนท์. (๒๕๕๔). **พฤติกรรมของผู้นำและสภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์ใน
งานบุคลากร กรณีศึกษา องค์การธุรกิจไทยที่มีนวัตกรรมยอดเยี่ยมปี ๒๕๕๒**. วิทยานิพนธ์วิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต. คณะพัฒนาศาสตร์บริหารมนุษย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริอนันต์ จูทะเทมีย์. (๒๕๖๔). **ความเครียดหรือสนุกกับงาน**. พยาบาลสาร. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
(๒๕๖๖) **ประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา**. สืบค้นจาก
<https://www.senate.go.th/assets/portals/๑/files/%E๐%B๘%๙B%E๐%B๘%A๓%E๐%B๘%B๐%E๐%B๘%A๑%E๐%B๘%A๗%E๐%B๘%A๕%E๐%B๘%๘๘%E๐%B๘%A๓%E๐%B๘%B๔%E๐%B๘%A๒%E๐%B๘%๙๘%E๐%B๘%A๓%E๐%B๘%A๓%E๐%B๘%A๑%๒๘๑%๒๙.pdf>. เมื่อ
วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗.
- _____. (๒๕๖๗). **ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมและความโปร่งใส**. สืบค้นจาก <https://moral.senate.go.th/>.
วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗.
- อรรถัย ชื่นมณุษย์. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ๒๕๒๓.